

د ۲۰۱۹ کال په ټاکنو کې تاوتریخوالی - په افغانستان کې د ټاکنو اړوند تاوتریخوالی او پرملکیانو یې اغیز

کابل، د ۲۰۱۹ کال د اکتوبر ۱۵ مه - په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د سیاسي پلاوي (یوناما) لخوا ننې ځانګړی خپور شوی رپوټ د ټاکنو اړوند تاوتریخوالي په خاص ډول په قصدي ډول د افغانستان د ولسمشرۍ د ټاکنو د ګډوډولو په موخه د طالبانو لخوا د ویرې او تاوتریخوالي کمپاین له کبله رامنځ ته شوي سخت اغیز توضیح کوي.

ديوناما موندنې بڼې، چې د ټاکنو په بهیر شويو بریدونو کې ۴۵۸ ملکیانو ته مرګ ژوبله اوښتي (۸۵ وژل شوي او ۳۷۳ ټپیان). په دې ډله کې ۲۷۷ تنو ملکیانو ته (۲۸ تنه وژل شوي او ۲۴۹ ټپیان) د سپتامبر په ۲۸ مه د رایې ورکولو په ورځ ترسره شويو بریدونو کې مرګ ژوبله اوښتي، چې یو پردریمه یې ماشومان دي.

دغه رپوټ نه یوازې ملکیانو ته د ټاکنو د ګډوډولو په موخه د طالبانو له تاوتریخوالي ډکو بریدونو په مټ وړ اوښتي زیانونه، چې ۸۰ په سلو کې یې د ټاکنو اړوند ملګري مرګ ژوبله ده، مستند کړي، بلکې د ټاکنیزو منډو تررو پرمهال او د ټاکنو په ورځ یې د طالبانو لخوا د ملګري افرادو په وړاندې د تښتونو، ګواښونو، ډارونې او ځورونې نمونې هم په ګوته کړي دي.

د افغانستان لپاره د ملګرو ملتونو ځانګړي استازي تدامیچي یاماموتو وویل: "دغه بریدونه او د طالبانو لخوا خپره شوي رسمي اعلامیه بڼې، چې دوی په قصدي ډول سره و غوښتل ټاکنیز بهیرونه وننګوي او افغانان له ویرې او ترهې پرته په ازاد ډول په دغه مهم سیاسي بهیر کې د برخې اخیستو له حق څخه محروم کړي." هغه وویل: "ډیر افغانان په داسې حال کې چې د بریدونو له ګواښ سره مخامخ وو خپله رایه یې ورکړه، چې زه ددغه زور عمل ستاینه کوم."

پر ټاکنیزو مرکزونو د بریدونو د قصد لرلو له کبله ملکیانو ته خبرداری ورکول، د نړیوال بشر دوستانه قانون پر اساس بنسټیزې ډلې له خپلو مکلفیتونو نشي خلاصولی. پردې سربیره، په ملکیانو کې د ویرې خپرولو په موخه له تاوتریخوالي ډکې چارې ترسره کول د نړیوال بشر دوستانه قانون پر اساس منع شوي دي.

ښاغلی یاماموتو چې د یوناما مشر هم دی وویل: "د رایې ورکونکو، د ټاکنو د کارکونکو، کمپاین کونکو، د ټاکنیزو غونډو او د رایې ورکولو مرکزونو په وړاندې په قصدي ډول د تاوتریخوالي د عمل ترسره کول په بشپړ ډول د نه منلو وړ دي." هغه وویل: پرملکي وګړو پراخ یا سیستماتیک بریدونه ممکن د بشریت په وړاندې جنایت وبلل شي او بی له شکه چې ملګري ملتونه هغه غندي."

د بشري حقونو د نړیوال قانون پر اساس، هر شخص حق لري، چې له تبعیض او منطقي محدودیت پرته په عامه چارو کې برخه واخلي، رایه ورکړي او حکومت ته انتخاب شي. ټول اتباع، که هغه رایې ورکونکي دي، که کانډیدان دي او یا د ټاکنو اړوند کارکونکي، حق لري چې د ټاکنو د ټول بهیر په هره برخه کې له ویرې او ترهې خوندي او لیرې وي.

د ۲۰۱۹ کال په ټاکنو کې د تاوتریخوالي په اړه د یوناما ځانګړي رپوټ، د ټاکنو په موده کې ملګري وګړو ته د بالقوه خطر او زیان رسیدو د کموالي په موخه ګڼې سپارښتنې لري، چې تاسو کولی شئ دا رپوټ له دې ادرس څخه ترلاسه کړئ:

<https://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>.

* * *

یوناما د افغانستان له خلکو او حکومت څخه سولې او ثبات ته د رسیدو لپاره ملاتړ کوي. د سیاسي ماموریت په توګه له خپل ماموریت سره سم، یوناما د شخړې مخنیوی او حل، د ونډې اخیستنې د زیاتیدو او ټولنیز یوالي او همدارنګه د سیمه ییزو همکارو د پیاوړتیا ملاتړ کوي. دا ماموریت د اغیزمنې حکومتدارۍ ملاتړ کوي، ملي مالکیت او حساب وړکونکو بنسټونو ته چې بشري حقونو ته د درناوي پر بنسټ جوړ شوي، ملاتړ کوي. یوناما د استقلالیت، بی پرې والي او یوالي د اصل په پام کې نیولو سره د ډیپلوماتیکو اقداماتو په ګډون د شخړو د زیاتیدو او پراخیدو او مخنیوي په موخه 'د ښه نیت چارې' او نورو کلیدي خدمتونه برابروي. دا ماموریت د افغانانو پرمختګ او بشري لومړیتوبونو لپاره نړیوالې مرستې همغږي کوي.